

2 0 1 6

Oficialitat i llengües (II)

Conseqüències de diferents models en el reconeixement oficial de llengües en una República Catalana

PLATA
FORMA
PER LA
LLENGUA

L'ONG del català

Títol: Oficialitat i llengües (II). Conseqüències de diferents models en el reconeixement oficial de llengües en una República Catalana.

Elaborat: Plataforma per la Llengua. BGR.

Barcelona. 2016

© Plataforma per la Llengua

Plataforma per la Llengua

Via Laietana, 48 A, principal 2a

08003 Barcelona

Tel. 93 321 18 03

www.plataforma-llengua.cat

Aquest document és una segona part del document *Oficialitat i llengües. Com reconeixen l'oficialitat de llengües els països del nostre entorn. Models per a una futura República de Catalunya*. Vegeu [aquest document](#) per entendre les motivacions d'aquest segon.

El quadre que presentem és una elaboració pròpia a partir de suposicions basades en altres models i dades d'altres fonts (com *L'oficialitat lingüística. Declaracions constitucionals i implicacions jurídiques i pràctiques*. Generalitat de Catalunya. Maig 2015). És una ficció orientativa a partir d'uns models probables bo i tenint en compte la situació actual de Catalunya i la reproducció en el futur dels models de responsabilitat més avançats de democràcies consolidades on l'oficialitat no és formal, sinó real. Cal tenir en compte que hi ha molts aspectes en els quals hi ha un marge ampli d'aplicació de les polítiques. Atès que el debat que motiva el document és si el castellà hauria de ser llengua oficial o no, per raons de simplicitat del missatge la taula no inclou la llengua occitana. Tanmateix, cal tenir present que en un futur estat és indispensable tenir en compte l'oficialitat d'aquesta llengua i totes les implicacions que se'n deriven, tot depenent, és clar, del model polític previst de relació entre l'Aran i Catalunya.

Llengua en general dels poders públics i en llurs relacions amb els ciutadans	Català i castellà llengües oficials. Català reconegut amb especificitat com a llengua pròpia, llengua nacional o semblant	Català llengua oficial. Castellà com a llengua reconeguda i amb validesa oficial d'algunes actuacions, especialment pel que fa als drets lingüístics dels ciutadans en llurs relacions amb els poders públics
	-Els poders públics estan obligats a fer servir totes dues llengües, català i castellà, en totes les activitats públiques i en llurs relacions amb els ciutadans. Es pot donar preferència al català com a llengua nacional, però aquesta preferència no pot comportar en cap cas que no es faci servir el castellà, bé en un format bilingüe o en doble versió, llevat de casos molt concrets excepcionals, més aviat simbòlics o adreçats a públics determinats, on només s'utilitza el català. Totes dues, en general, són llengües per defecte i el ciutadà	-Els poders públics estan obligats a fer servir el català en totes les activitats públiques i simbòliques. Poden també fer servir el castellà o altres llengües. En llurs relacions amb el ciutadà, en tant que servidors del ciutadà, poden adaptar-se a les circumstàncies particulars i si escau determinar fer servir també el castellà, especialment si hi ha problemes de comprensió de la llengua catalana, si més no temporalment. Tanmateix el castellà no esdevé llengua per defecte.

	<p>té dret a reclamar-les en totes les actuacions dels poders públics.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Els documents administratius o actes de l'administració estatal adreçats al públic en general es redacten en català i castellà, en versions juntes o separades. 	<ul style="list-style-type: none"> - Els documents administratius o actes de l'administració estatal adreçats al públic en general es redacten com a mínim en català. També es pot habilitar l'ús d'altres llengües com el castellà, però hi ha prioritat per la llengua oficial. -El castellà, tot i no ser oficial té dret al foment, a preservar la identitat lingüística, a aprendre'l a l'escola (fins i tot, un cop consolidat l'Estat es pot mantenir el dret de rebre l'educació en castellà), dret a utilitzar-lo en les relacions amb els poders públics o el dret a la participació política en castellà.
Relacions dels ciutadans amb els poders públics	<ul style="list-style-type: none"> -Els ciutadans poden escollir el català i el castellà en les relacions amb els poders públics i aquests han de respondre en la llengua escollida pel ciutadà. Això afecta per exemple les relacions amb el Parlament, l'Administració i els tribunals. -Hi ha el dret d'oferta activa per ser informat sobre la llibertat de tria entre el català i el castellà. 	<ul style="list-style-type: none"> -Els ciutadans poden escollir utilitzar el castellà o el català en les relacions amb l'Administració. Això afecta per exemple les relacions amb el Parlament, l'Administració i els tribunals. L'Administració respon en català, tot i que també ho pot fer en castellà si es creu convenient o segons petició o necessitats del ciutadà o si la llei inclou aquest supòsit. -No forçosament hi ha el dret d'oferta activa per ser informat sobre la llibertat de tria entre el català i el castellà.
Usos interns a l'Administració de l'Estat	<ul style="list-style-type: none"> -L'Administració de l'Estat funciona internament en totes dues o en qualsevol de totes dues llengües, llevat que en alguns casos s'estableixi alguna disposició o política de preferència, especialment cap al català, sobretot en períodes transitoris com a política de rectificació de les adversitats històriques que ha patit la llengua catalana. Els empleats públics poden treballar en tots els àmbits en la llengua que escullin llevat que estiguin exercint una atenció al ciutadà, llavors serà aquest qui escollirà la llengua. -Català i castellà són llengües igualment vàlides de totes les relacions escrites i oficials interadministratives. 	<ul style="list-style-type: none"> -Bàsicament l'Administració de l'Estat funciona internament de manera preferent en català. El català és la llengua bàsica de treball dels poders públics, tot i que puntualment pot fer servir també altres llengües. Evidentment el castellà pot fer-se servir entre les relacions internes personals entre funcionaris. -El català és l'única llengua vàlida en les relacions escrites i oficials interadministratives, per bé que es poden acceptar versions en castellà acompanyades de la versió en català, i en alguns casos concrets, segons com es determini, també si escau només en castellà.
Usos al Parlament	<ul style="list-style-type: none"> -Els parlamentaris poden expressar-se oralment i per escrit en qualsevulla de totes dues llengües. Si hi hagués —més endavant i a la pràctica difícilment— problemes de comprensió, s'adequaran els canals de traducció necessaris entre català i castellà i castellà i 	<ul style="list-style-type: none"> -Els parlamentaris poden expressar-se oralment i per escrit en qualsevulla de totes dues llengües. Si hi hagués —més endavant i a la pràctica difícilment— problemes de comprensió del castellà, s'adequaran els canals de traducció perquè els parlamentaris els

	català.	puguin entendre. No se suposen ni preveuen problemes de comprensió de la llengua oficial.
Lleis	-Totes les lleis, diaris oficials del Parlament, del Govern o de les vegueries (si n'hi ha), cal que es publiquin en totes dues llengües i al mateix temps. Les dues versions són igualment vàlides. En casos molt concrets de problemes d'interpretació es pot donar prioritat a la de la llengua nacional, el català, com a versió vàlida.	-Totes les lleis, diaris oficials del Parlament, del Govern o de les vegueries (si n'hi ha), cal que es publiquin com a mínim en català. Tanmateix es poden editar altres versions en castellà o altres llengües (completes o no), sobretot quan poden ser de més interès per al ciutadà o per a la comunitat internacional. En cas de dues versions sempre prevaldrà la versió en català, única plenament vàlida.
Documents oficials d'interès general (dictàmens, comunicacions...)	-Tot aquest tipus de documentació serà en totes dues llengües.	-Tot aquest tipus de documentació serà com a mínim en català. Hi haurà versions en castellà especialment en allò que es consideri per facilitar els drets reconeguts dels ciutadans pel que fa al castellà o si es decideix per altres circumstàncies.
Retolació i noms oficials dels estaments oficials	-Els ens oficials de l'Estat tenen doble denominació oficial en totes dues llengües. També és bilingüe la retolació en edificis públics, especialment els que depenen dels poders públics de l'Estat. En general el català apareixerà en primer lloc. Alguns noms que arrelen en motius de tradició històrica, com <i>Generalitat de Catalunya</i> o <i>Parlament de Catalunya</i> poden tenir una única versió en la llengua nacional, en català.	-Els ens oficials de l'Estat tenen una única denominació en català. La retolació en edificis públics és com a mínim en català. Per raons estratègiques, seguretat, projecció exterior, salut, destinataris concrets... es podrà emprar també el castellà o altres llengües.
Senyalització de carreteres i a la via pública	-En general tota la senyalització és com a mínim bilingüe català i castellà o en més llengües si escau. La toponímia emprada, però, és només l'oficial, en la llengua catalana, llevat que se'n creï de nova que pot ser en català o castellà.	-Tota la senyalització és com a mínim en català i si escau, segons les necessitats, es poden fer servir més llengües (especialment en llengües d'àmbit internacional o altres de pròpies) o en alguns casos en castellà. La toponímia emprada, però, és només l'oficial, en la llengua catalana.
Funcionaris	-Els treballadors públics, o bé poden estar obligats a saber totes dues llengües, o segons les feines una o altra. En tot cas els que atenen directament el ciutadà han de conèixer tant el català com el castellà. -El català i el castellà són les llengües normalment emprades en la comunicació de l'Administració amb els treballadors públics,	-Els treballadors públics, generalment estan obligats a saber el català. Aquest deure es pot estendre al castellà en algunes feines. Per exemple, els que atenen directament el ciutadà han de conèixer també el castellà, o si més no cal disposar de persones que sàpiguen castellà en els serveis de relació amb el ciutadà. -El català és la llengua de comunicació normalment emprada de

	especialment en format bilingüe.	l'Administració amb els treballadors públics.
Publicitat institucional	-La publicitat institucional en general és en bilingüe català i castellà, en versions juntes o separades (com a la via pública) o s'adequa a la llengua del mitjà on s'anuncia.	-La publicitat institucional cal que sigui en català (llevat de circumstàncies molt concretes), tot i que també es poden utilitzar altres llengües o pot adequar-se a la llengua del mitjà on s'anuncia. En circumstàncies concretes, hi ha la possibilitat de publicar també avisos, convocatòries i anuncis dels poders públics en castellà tot adjuntant la versió en català.
Justícia	-El ciutadà escull la llengua del procediment. El jutge ha de parlar la llengua de les parts afectades sense intermediació d'interpret. Segons es determini, no tots els jutges han de saber totes dues llengües, però sí que cal adequar el jutge a la llengua triada per les parts afectades. -Els documents notariais són vàlids en totes dues llengües segons escullin les parts o fins i tot si escau en alguna altra llengua si es determina.	-El català és per defecte la llengua de la justícia. Tots els jutges han de saber català. Cal, però, que hi hagi jutges que també sàpiguen castellà. Es poden fixar diversos graus d'adequació dels jutges a la llengua triada per les parts (entre català i castellà) o si pot caler intèrpret per al castellà o no. En cap cas es pot requerir intèrpret per al català o que el jutge fixi una llengua diferent que el català per al judici si no hi ha voluntat o acord dels afectats. -Els documents notariais es fan en català o en castellà si hi estan d'acord les parts, tot i que es pot requerir traducció al català més endavant.
Forces armades	-Ús oficial de totes dues llengües o diferenciació de comandaments, en català i en castellà.	-El català és la llengua d'ús oficial de les forces armades. La formació militar és en català.
Obtenció de la nacionalitat	-En general es preveu que per obtenir la nacionalitat catalana cal el requisit de saber català o bé castellà. -Es valorarà el coneixement de català o de castellà com a prova d'integració social o per accedir a certs tràmits o reconeixements oficials. -Es pot fer una excepció i que calgui només la llengua nacional, però caldria una modulació i que aquest aspecte fos a la Constitució o en una llei bàsica.	-En general es preveu que per obtenir la nacionalitat catalana cal el requisit de saber català. No s'aplica a moltes excepcions, ciutadans que ja eren residents en el seu moment, familiars... -Es valorarà el coneixement de català com a prova d'integració social o per accedir a certs tràmits o reconeixements oficials.
Passaport i altres documents personals	-Tota la informació d'aquest tipus de documents, com el passaport, és com a mínim en català i castellà, generalment amb el català en primer lloc. Igualment poden aparèixer altres llengües com les	-Tota la informació d'aquest tipus de documents, com el passaport, és com a mínim en català. Igualment poden aparèixer altres llengües com les oficials a la UE o internacionals o algunes de les

	<p>oficials a la UE o internacionals. El nom oficial del país apareixerà sempre en català i en castellà.</p> <p>-En el cas d'alguns documents, tant pot haver-hi versió bilingüe o dues versions, una només en català i l'altra només en castellà.</p>	<p>informacions també en castellà. El nom oficial del país apareixerà sempre en català (llevat que en alguns casos calgui una traducció en altres idiomes també).</p> <p>-Alguns documents poden estar redactats també en una llengua internacional (com l'anglès) i més esporàdicament també en castellà, però el català hi serà sempre present, fins i tot en alguns casos de manera exclusiva.</p>
Ensenyament	<p>-Com a mínim cal aprendre una de les dues llengües a l'escola, català o castellà (es poden, doncs, crear excepcions en l'aprenentatge del castellà o del català). El sistema d'ensenyament pot anar més enllà i obligar a aprendre totes dues llengües a tothom, o bé crear dues o més línies amb diversos graus d'ensenyament de i en les llengües oficials. En general es preveu, més enllà de la llengua vehicular, que l'altra pugui entrar en el currículum escolar. En un primer moment, i atenent a les circumstàncies històriques, pot mantenir el sistema prioritari de català com a llengua vehicular, però de manera transitòria.</p>	<p>-Com a mínim cal aprendre català a l'escola. El sistema d'ensenyament pot anar més enllà i obligar a aprendre totes dues llengües a tothom. En tot cas, sigui obligatori o no el castellà, tothom tindrà el dret d'aprendre'l a l'escola com a llengua reconeguda amb usos oficials. Si així s'estableix, totes dues llengües poden ser vehiculars (o altres) sempre que s'ensenyi el català. En un primer moment o de manera generalitzada en el temps (no només en el primer moment), i atenent a les circumstàncies històriques, es pot mantenir el sistema prioritari de català com a llengua vehicular.</p>
Relacions de consum i a l'empresa	<p>-El ciutadà té dret a relacionar-se en castellà o en català en les relacions de consum i en principi es desenvolupen garanties d'obligacions de les empreses d'atendre'ls en la llengua corresponent i en fer la documentació contractual, factures, etiquetatge i instruccions de productes en totes dues llengües.</p> <p>-Les empreses estan obligades a atendre en totes dues llengües segons esculli el consumidor.</p> <p>-Segons es decideixi, en alguns casos es pot deixar a l'empresa l'opció de triar entre, com a mínim, una de les dues llengües, especialment en les relacions de l'empresa amb l'Administració. Aquesta circumstància també pot venir per polítiques i directives de la Unió Europea que permeten la tria entre les diverses llengües oficials del país per a certes actuacions de les empreses.</p>	<p>-Tot i que es garanteixen els drets per al català, en principi el ciutadà té dret a relacionar-se en castellà o en català en les relacions de consum i en principi es desenvolupen garanties d'obligacions de les empreses d'entendre'ls en la llengua corresponent i si escau atendre'ls, tot i que per al castellà podria no ser de manera generalitzada. Normalment es pot desenvolupar alguna normativa que obligui les empreses, si ho demana el consumidor, a disposar de documentació contractual en castellà, tanmateix per defecte és en català. El català és l'única llengua obligatòria en etiquetatge i instruccions de productes, i en tota la informació no personalitzada adreçada al consumidor.</p> <p>-Les empreses poden estar obligades a atendre en totes dues llengües segons esculli el consumidor, però com a mínim aquesta obligació hi ha de ser per al català. Per al castellà com a mínim ha</p>

		<p>d'ésser passiva, tot i que es poden desenvolupar polítiques que hi obliguin.</p> <p>-Les empreses, en la documentació oficial que es presenta a l'Administració, han de fer servir com a mínim el català que és l'única vàlida (llevat de casos excepcionals com si escau per acords internacionals).</p>
Unió Europea i llengua dels tractats internacionals	<p>-L'Estat podria no tenir l'obligació de presentar el català com a llengua oficial de la UE, atès que una de les llengües oficials, que ja és àmpliament coneguda, el castellà, ja és oficial. De tota manera el més lògic és que sí que fes la petició. Es podria fer com va fer Irlanda amb l'irlandès, 35 anys després de presentar l'anglès, i presentar o exigir el català també, tot i que podria deixar la porta oberta a la legislació comunitària per poder escollir una de les dues llengües i no pas totes dues a la vegada. Si hi hagués alguna clàusula constitucional o una llei bàsica on es digués que el català és la llengua oficial per a les relacions internacionals i amb la Unió Europea, sí que hi estaria obligat, però en aquest cas, ja hi hauria una modulació de l'oficialitat.</p> <p>-En els tractats internacionals amb altres organismes i països, es presentaria amb totes dues llengües que serien igualment vàlides per als tractats o acords.</p> <p>-Hauria d'acceptar documents internacionals redactats en qualsevulla de totes dues llengües.</p>	<p>-Cal que presenti el català com a llengua oficial de la UE.</p> <p>-En els tractats internacionals amb altres organismes i països, està obligat a presentar el català com a llengua de l'Estat, única vàlida per als tractats o acords.</p> <p>-Si hi ha acords específics amb altres països es pot acceptar documentació en altres llengües.</p>
Usos territorials locals	<p>-Es pot determinar que les administracions locals poden fer prevaler i en alguns casos només fer servir (si no afecta altres administracions), com a mínim en alguns àmbits, l'ús només del català o del castellà.</p>	<p>- Es pot determinar, especialment per motius demogràfics, que les administracions locals en alguns casos poden fer prevaler l'ús del castellà (si no afecta altres administracions) però sempre al costat també del català.</p>
Moneda, segells i altres elements amb simbolismes de l'Estat	<p>-Segons es determini la moneda, segells (o altres elements semblants) poden portar un nom neutre del país en relació amb el català i el castellà, en format bilingüe o sempre només en català. En el cas dels segells, si hi ha més inscripcions poden ser bilingües o</p>	<p>-La moneda, segells (o altres elements semblants) duen el nom del país i tota la informació en català. També, si es determina, poden aparèixer altres llengües sempre que el català hi sigui present. El nom del país sempre apareix en català.</p>

	segells en català i altres en castellà. En casos concrets el nom del país pot aparèixer només en català com a llengua nacional.	
Toponímia	-La forma oficial dels topònims històrics és només en la llengua pròpia d'aquests, en aquest cas el català. Però es pot crear nova toponímia en castellà.	- La forma oficial dels topònims és en català. La llengua catalana serà l'exclusiva o prioritària en la creació de nova toponímia.
Mitjans de comunicació	-Cal garantir mitjans públics en totes dues llengües, català i castellà, especialment per als canals de televisió i emissores de ràdio de l'Estat. -Cal tenir en compte que l'oferta privada s'adeqüi a la realitat plural i tingui en compte totes dues llengües. -Els mitjans públics de projecció internacional poden fer-se en totes dues llengües o altres, o prioritzar el català com a marca nacional.	-Els mitjans públics han d'emetre en català, sens perjudici que n'hi hagi també en castellà o en altres llengües. -Cal garantir una oferta privada mínima en català. Tanmateix, també es poden establir uns mínims en castellà, en aquest cas, a través d'oferta del territori o amb acords per rebre mitjans privats o públics d'altres indrets o amb acords internacionals de coresponsabilitat d'idiomes. -Com a mínim els mitjans públics de projecció internacional, han d'ésser en català.

**PLATA
FORMA
PER LA
LLENGUA**

L'ONG del català